

מעשה כשפים
ב־12 תמונות עפ"י שלום עליכם

מעשה כשפים

ב-12 רגמונות עפ"י שלום עליכם

הצגה: ב. צמרינסקי
 ציור: מ. מוקדי
 מוסיקה: פורדהאוז-בן-ציסי
 רקוד: פ. ליוביץ
 תפאורת: י. רובינשטיין

המשתתפים:

ב. צ'מרינסקי	שמעון-אלי חיט
ת. יודלביץ	ציפה-בילה-רייזה
א. ברץ	חיים-חנא המלמד
ג. שיין	טמה-גיטלי אשתו
ח. הנדלר	} תיגוקות של בית רבן	אליק זליג
פ. ליוביץ'		
מ. גנסיין	דודי המוכסן
ח. אמתי	הרב דקוודוייבקה
פ. ליוביץ'	העז
א. ברץ	הנזיל הסנדלר
ח. אמתי	חיים-אריה הכבצני
* *	המקריא

שמעון-אלי חיט עני מטופל בכנים ואשתו ציפה-בילה-רייזה נמקים ברעב. משאת נפשם כל הימים לראות עו חולבת בכיתם. קובצים ומצרפים פרוטה לפרוטה לקנות עו. ויהי כאשר קצרה רוח אשתו מהכות הציקה לבעלה שמעון-אלי עד שהוא החליט למשכן את קפוטת השבת שלו. צרף את ההלואה לכסף השמור אצלם. נטל את צרור הכסף בידו, והלך לעיר קוודוייבקה לקנות עו.

שמעון-אלי הולך בדרך. יום קיץ בהיר וחם; האויר הצלול והמשיב נפש, רוח הרשאים והפרחים, ריח השרה וצפצוף הצפרים, משפיעים עליו ששע רב, הוא שואף אויר במלא פיו, טועם טעם, נן-ערן... הכל זה מעורר את רוחו ומעורר בו חשק לשיר ולתת שבח והודיה לבורא העולם הנאה הזה.

שמעון-אלי בא לקוודוייבקה, לכיתם של ר' חיים-חנא המלמד ואשתו טמה-גיטלי, אשר להם עזים חולבות שיצאו להן מיניטין בין יהודי כתריאליבקה. שם הוא מוצא את המלמד עסוק בהסברת הנמרא לתלמידיו. הוא נספל למלמדת טמה-גיטלי שתמכור לו אחת מן העזים שלה. זמן רב עומדים על המקח עד שבסוף משתווים הצדדים ביניהם. שמעון-אלי מסלק לה את הדמים ונוטל את העז. זו ממאנת ללכת אחריו. הוא מושכה בעל כרחה והולך לדרך.

בדרך הוא סר עם עזו לפונדק האלונים' העומד בין קוודרוייבקה וכתריאליבקה. בעל הפונדק ר' דודי קרובו של שמעון־אלי. שניהם מתכשים זה בזה וכשמזדמנים יחד, הם מקנטרים אחד את השני. בפונדק מזדמן שמעון־אלי עם בני עירו בעלי מלאכה הנוסעים ליריד ויושבים ומטיבים את לבם בכוס ייִש. שמעון־אלי – אחרי אשר שלשל שתיים שלש כוסות ייִש, נתרה לשונו, והוא פוגע בכבוד בעל הפונדק ר' דודי. הלה זומם לנקום בו ומחליף את עזו אשר קנה בקוודרוייבקה, בתיש העומד ברפתו. שמעון־אלי אינו מרגיש בדבר ומביא לביתו תיש במקום עזו.

אשתו ציפה־בילה־רייזה, בראותה שבעלה שוהה בדרך, מתחילה דואגת לו שמא קרהו אסון; גולו את מעט המעות מירו והשליכוהו אל אחד הבורות. שמעון־אלי שב לשמחה אשתו והוא מספר לה על הכל ושיפע עליה שיחה על מעלותיה של העז. השמחה גדולה, כולם מתכוננים לסעודת ההלב הראשונה והנה שוד ושבר; ציפה־בילה־רייזה שבה ובידה קדרה ריקה. מטר קללות וחרפות נתך על ראשו של שמעון־אלי. הוא מתעורר ומחליט לשוב תיכף לחיים־חנא המלמד ולאשתו, כדי לשפוך את כל זעמו עליהם.

בדרך נפגש שמעון־אלי עם הפונדקי ר' דודי. הוא מספר את כל אשר קרהו. הפונדקי מעמיד פנים של צדיק, מנחם אותו ומבקשו לסור לפונדק שלו ומחליף לו שוב את התיש בעזו הקודמת.

שמעון־אלי בא עם העז לקוודרוייבקה. בבית הרב נתאספו כולם, וכניהם גם אחד מתלמידי ר' חיים חנא, ששמעון־אלי משכו אתו כדי להעיד. אחרי ריב וקטמות, מכניסה אשת ר' חיים־חנא את העז לביתו של הרב, נושלת קדרה וחולבת לעיני כל את העז. הרב פוסק כי שמעון־אלי יפיים את המלמד והמלמדת ושיבקש מהם סליחה, ומקנס אותו בנתינת ייִש – ושלום על ישראל. ר' שמעון־אלי חוזר הביתה כשרוחו טוב עליו. אולם בעברו על הפונדק של ר' דודי, זה מחליף שוב בערמה את העז בתיש.

שוב מביא שמעון־אלי תיש הביתה. הוא נכנס קוממיות ומתכוון להשיב לאשתו את נמולה כראוי לה. דוא מספר לה גוזמאות על כל הקורות אותו. ציפה־בילה־רייזה נושלת קדרה ויוצאת לפרוודור לחלוב את העז. מיד היא שבה בחמה גדולה, משליכה את כלי הבית על ראש בעלה ושולחת אותו עם עזו לכל הרחות שבעולם.

שמעון־אלי מתהלך עם עזו בליִה. שניהם עוזבים לנפשם ובלבו מחשבות נוגות. הוא רואה בעזו מין כשוף, או סתם נשמה נדחת, שנתגלגלה בנוף המסכנת. הוא בא השוקה בחצות הלילה, כשהוא מוליך את עזו. יושב לו בפנה, נרדם ורואה חלום נורא; עזו עושה לו מעשה כשיביב. מביאה לפניו את הרב, את חיים־חנא המלמד ואשתו טמה־ניטל ולבו נמשך אחריה היו במחשבות ענבים. אשתו ציפה־בילה־רייזה מתנפלת עליו ועל כולם מתוך קנאתה הנדולה. גם תלמידו של חיים־חנא בא להתנרות בו ובעזו. הוא מתעורר כשהוא נכהל נרעש, מרים קול צעקה. אנשי העיר מתעוררים ורצים אחרי שמעון־אלי והעז...

והסוף – לא עלינו ועליכם טוף כסופו של אותו היט.

"מעשה הקשפים"
הוא נשפוי הנשפים
אך מציאות המציאויות
הי -
"מגדל" סיגריות

10.1.10
חארכיון הישראלי לתאטרון